

Regulativ for Gudenåen Silkeborg – Randers 2000

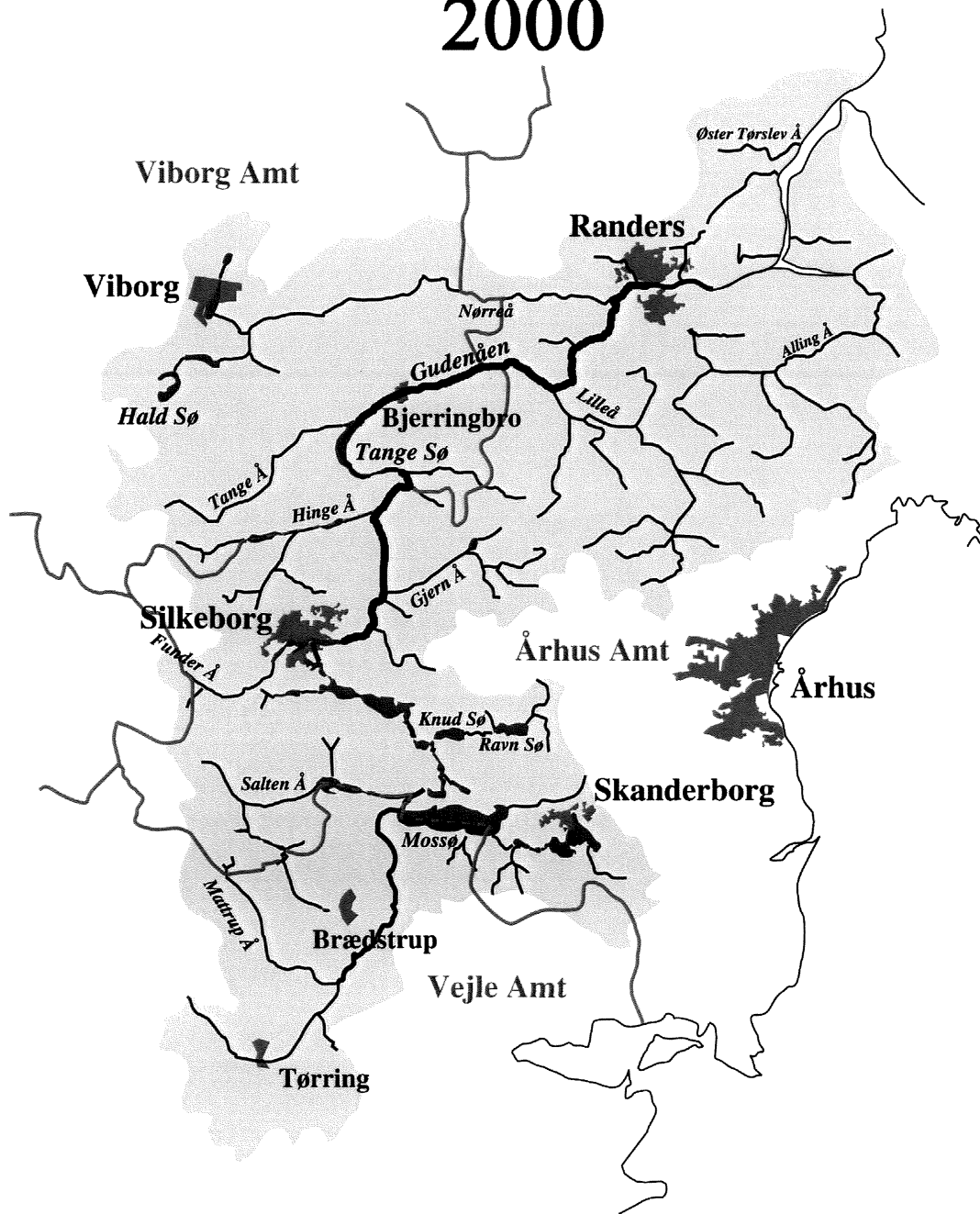
ÅRHUS AMT

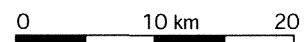
VIBORG AMT

Amtsvandløb nr.:
105 i Viborg amt
78 i Århus amt

Regulativ for Gudenåen Silkeborg - Randers 2000

Amtsvandløb nr.:
105 i Viborg amt
78 i Århus amt

Indholdsfortegnelse	side
Forord	4
1. Grundlag for regulativet	5
2. Vandløbet	6
2.1 Beliggenhed	6
2.2 Opmåling	6
2.3 Afmærkning	7
3. Vandløbets strækninger, vandføringsevne og dimensioner	9
3.1 Strækningsoversigt	9
3.2 Vandføringsevne	9
3.3 Dimensioner	10
4. Bygværker og tilløb.	12
4.1 Broer	12
4.2 Opstemningsanlæg	13
4.3 Andre bygværker	14
4.4 Større åbne tilløb	15
5. Administrative bestemmelser	16
5.1 Administration	16
5.2 Bygværker	16
5.3 Trækstien	17
6. Bestemmelser for sejlads	18
6.1 Generelt	18
6.2. Ikke - erhvervmæssig sejlads	18
6.2.1 <i>Ikke - erhvervmæssig sejlads på Tange Sø</i>	18
6.3 Erhvervmæssig sejlads	18
7. Bredejerforhold	19
7.1 Banketter	19
7.2 Arbejdsbælte langs vandløbet	19
7.3 Hegning	19
7.4 Ændring af vandløbets tilstand	19
7.5 Reguleringer m.m.	19
7.6 Forureninger m.v.	19
7.7 Drænudløb og grøfter	20
7.8 Skade på bygværker	20
7.9 Vandindvinding m.m.	20
7.10 Overtrædelse af bestemmelserne	20

8.1.1	<i>Særbidrag</i>	21
8.2	Oprensning	21
8.3	Grødeskæring	22
8.4	Kantskæring	22
8.5	Oprenset bundmateriale	22
9.	Tilsyn	23
10.	Revision	23
11.	Regulativets ikrafttræden	23

Forord

Dette regulativ er retsgrundlaget for administrationen af amtsvandløbet Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg og Randers.

Det indeholder bestemmelser om vandløbets fysiske udseende, vedligeholdelse samt de respektive amtsråds og lodsejeres forpligtelser og rettigheder ved vandløbet, og er derfor af stor betydning for såvel de afvandingsmæssige forhold som miljøet i og ved vandløbet.

Som bilag til regulativet er lavet en redegørelse, der nærmere beskriver baggrunden og konsekvenserne af regulativet.

Der kan siden regulativets vedtagelse være fremkommet mindre ændringer eller tilføjelser til regulativet.

Forespørgsler herom kan rettes til :

*Århus Amt
Natur og Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg*

*Viborg Amt
Miljø og Teknik
Postboks 21
Skottenborg 26
8800 Viborg*

Tlf.: 89 44 66 66

87 27 17 00

REGULATIV FOR GUDENÅEN PÅ STRÆKNINGEN FRA SILKEBORG TIL RANDERS

1. Grundlag for regulativet

Lov af 30. januar 1861 angående farten på Gudenå mellem Silkeborg og Randers blev ophævet ved lov nr. 301 af 24. april 1996. Ifølge § 2 i lov nr. 301 forbliver de hidtidige regulativer i kraft, indtil de afløses af nærværende regulativ.

Det gældende regulativ er Bekendtgørelse nr. 233 af 12 august 1926, Regulativ for Gudenå på strækningen mellem Silkeborg og Randers samt for nedre del af Tange Å.

Fra november 1943 foreligger et udkast til et revideret regulativ, der grundet besættelsen aldrig har opnået retsvirkning, men som i praksis har været administrationsgrundlag for Gudenåen frem til dato.

Viborg Amt har optaget Gudenåen som amtsvandløb nr. 105 fra den 1 juli 1996 ved beslutning i Amtsrådet af 10. juni 1996.

Århus Amt har optaget Gudenåen som amtsvandløb nr. 78 fra den 1 juli 1996 ved beslutning i Amtsrådet af 9. november 1995.

Nærværende regulativ erstatter tidligere bestemmelser vedrørende vandløbet:

- Lov af 30. januar 1861 angående farten på Gudenå mellem Silkeborg og Randers.
- Bekendtgørelse nr. 233 af 12 august 1926, Regulativ for Gudenå på strækningen mellem Silkeborg og Randers samt for nedre del af Tange Å.

Baggrunden for udarbejdelsen af nærværende regulativ er lovbekendtgørelse nr. 404 af 19. maj 1992 om vandløb, samt bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 om klassifikation og registrering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb med senere ændring.

Regulativet er udarbejdet på grundlag af opmåling udført marts-juni 1997

Redegørelsen til regulativet er udarbejdet på grundlag af:

- Vandkvalitetsplanen for Århus Amt, september 1997.
- Regionplan 1997-2009 for Viborg Amt, april 1997.

An/S Gudenaacentralen har ved Lov nr. 184 af 20. marts 1918 om udnyttelse af vandkraften i Gudenåen koncession til udnyttelse af vandkraften ved Tange. Koncessionen udløber den 8. januar 2001.

Dette regulativ indeholder alene en beskrivelse af de nuværende forhold ved Tangeværket og tager ikke stilling til forholdene efter koncessionens udløb.

2. Vandløbets beliggenhed og afmærkning

2.1. Beliggenhed

Regulativet omfatter Gudenåen fra Ringvejsbroen i Silkeborg til Randers Bro i Randers. Vandløbet er ca. 60 kilometer langt og inkluderer strømrønderne i Sminge Sø og Tange Sø.

Vandløbets øvre del, "Opstrøms Tange Sø", består af den del af Gudenåen, der begynder ved indløb ved Ringvejsbroen i den østlige del af Silkeborg i station 0. Herfra er forløbet i østlig, nordlig og nordøstlig retning. Strækningen "Opstrøms Tange Sø" slutter i station 20.849 meter ved indløb i Tange Sø.

Vandløbets nedre del, "Nedstrøms Tange Sø" begynder i station 0 meter ved Gudenaacentralens turbineudløb ved udløbet af Tange Sø. Slutpunktet er Randers Bro/Strømmen i Randers i station 37.981 meter nedstrøms Tange Sø.

Stationeringen svarer til afstanden i meter fra 0-punktet og nedstrøms.

Vandløbets beliggenhed fremgår af vedlagte oversigtskort.

2.2. Opmåling

Vandløbets skikkelse, det tilstødende terræn, bygværker ved og i vandløbet samt nødvendige kontrolafmærkninger er opmålt i 1997-98, og samtlige koter er henført til Dansk Normal Nul (DNN), idet følgende GI-kotefikspunkter er anvendt:

Distrikt	Punkt nr.	Beskrivelse	Kote m. DNN
81-04	9035	Silkeborg nordside af træksti, 152,70 m. vest for vejmidte Ø. Ringvej, på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn	20,11
81-04	9034	Silkeborg nordside af træksti, på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 500	20,08
81-04	9033	Silkeborg nordside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 1000	20,80
81-04	9031	Silkeborg nordside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 2000	20,27
81-04	9030	Silkeborg nordside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 2500	20,11
81-04	9029	Silkeborg nordside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 3000	19,94
81-04	9028	Silkeborg vestside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 3500	19,63
81-04	9027	Silkeborg vestside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 3999	19,36
81-04	9026	Silkeborg vestside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 4499	19,17
81-04	9024	Silkeborg vestside af træksti på jernbaneskinne 0,60 m. over terræn. Station 5500	19,17
81-04	9047	Kongensbro, bolt på ejendom matr. nr. 22 a	15,67
79-09	9017	Sahl, Bredholt. Bolt på stuehus matr. nr. 1b	34,34

Distrikt	Punkt nr.	Beskrivelse	Kote m. DNN
80-04	9086	Ans. Bolt på ejendom Vestre Langgade 2 A-D	17,41
79-09	9020	Tangeværket. Vandstandsmærke 0,4 km SØ for værket	13,61
80-06	9003	Tangeværket. Granitpille Ø for maskinhallen	8,36
78-01	9022	Bjerringbro. DSB-plade på vogterhus nr. 9, 1,7 km V for byen	15,57
79-03	9013	Bjerringbro. Bolt på bro over Gullev Bæk	6,73
79-03	9015	Ejendom mellem Bjerringbro og Ulstrup, matr. Nr. 17k	10,93
79-14	9020	Bolt på Åbro i SV fløjmur, NV side	4,95
78-07	9113	Langå, bolt på gl. jernbanebro, NV endepilles N side, nederst på sokkel	6,41
91-05	9018	Amtmand Hoppes Bro, punkt i S frontmur	5,77
78-03	9022	Stevnstrup, bolt på ejendom Engvej 15, matr. nr. 4i	3,40
78-03	9007	Fladbro over Nørreå, fløjmur på SØ side	3,20
77-04	9057	Randers, bolt på pumpestation på Hornbæk Ringvej	1,96

Tabel 1: Anvendte GI-fikspunkter ved opmålingen af Gudenåen.

2.3. Afmærkning

Samtlige tværsnit, tilløb og betydende bygværker er indmålt med stationering fra vandløbsstrækningens begyndelse og med angivelse af hhv. UTM-koordinater samt GPS-stationering.

For fremtidig kontrol af vandløbets skikkelse er der anbragt og indmålt følgende lokale fikspunkter på broerne over Gudenåen:

Fiks nr.	Beskrivelse	Kote i m.	Foto nr.
1	Ringvejsbroen Nedstrøms - venstre side. I broudløb, 1,4 m øst for vestlige fløjmur, 1,70 m under underkant brodække. Frihøjde 2 m.	20,748	A-22
2	Resenbro Nedstrøms - venstre side. 3 m. nedstrøms broudløb, 0,3 m over terræn. Frihøjde 4 m.	19,160	A-23
3	Svostrup Bro Opstrøms - venstre side. I broindløb, 1 m over terræn. Frihøjde 2 m.	19,215	A-24
4	Tvilum Bro Nedstrøms - venstre side. På vestligste bropilles nordside, 3 m under underkant brodække. Frihøjde 2,5.	17,887	A-25 B-0 B-1

Fiks nr.	Beskrivelse	Kote i m.	Foto nr.
5	Kongensbro Opstrøms - højre side. I broindløb 2,2 m under underkant brodække, 0,5 m over terræn. Frihøjde 2,5 m.	14,89	B-2
6	Bjerringbro Opstrøms - venstre side. 2 m. opstrøms broindløb, 1,2 m over terræn. Frihøjde 4 m.	8,020	B-4 B-5
7	Ø. Omfartsvej Opstrøms - venstre side. 3 m opstrøms broindløb, 0,95 m over terræn. Frihøjde 4 m.	4,08	B-6
8	Ulstrup Opstrøms - venstre side 3 m opstrøms broindløb, 0,95 m over terræn. Frihøjde 4 m.	3,431	B-7
9	Åbro Nedstrøms - højre side. 2 m nedstrøms broindløb, 1,2 m over terræn. Frihøjde 4 m.	3,451	B-8
10	Gl. jernbanebro i Langå Nedstrøms - højre side. 4,5 m nedstrøms broindløb, 0,9 m over terræn Frihøjde 4 m.	3,9	B-9
11	Jernbanebro mellem Langå og Randers Opstrøms - venstre side. I broindløb, 0,3 m vest for fløjmur sydvestlige hjørne, 0,9 m. over terræn. Frihøjde 4m.	1,514	B-10
12	Motorvejsbro Opstrøms - venstre side. 3 m opstrøms broindløb, forenden af betonfundament, 0,15 m over terræn. Frihøjde 4m.	1,888	B-11

Tabel 2: Kontrolfikspunkter ved Gudenåen

3. Vandløbets strækninger, vandføringsevne og dimensioner

3.1 Strækningsoversigt

Gudenåen er, med baggrund i Regionplanernes målsætninger og retningslinier for vedligeholdelsen, samt under hensyn til vandløbets forløb i forhold til det omliggende terræn og udførelsen af vedligeholdelsesarbejdet, inddelt i 2 delstrækninger:

Strækning 1: Silkeborg Langsø til Tange Sø (st. 0 til st. 20.849)

Strækning 2: Tangeværket til Randers (st. 0 til st. 37.981)

3.2 Vandføringsevne

Vandløbsmyndigheden har bestemt, at vedligeholdelsen af Gudenåen skal ske med henblik på at sikre vandføringsevnen og under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten.

Vandløbsmyndigheden har derfor besluttet, at tage udgangspunkt i vandføringsevnen ved de opmålte og aktuelle fysiske forhold.

Ved fastlæggelse af vandføringsevnen er der lagt vægt på, at denne ikke fremover er ringere end den vandføringsevne som vandløbet har ved den tidligere fastlagte regulativmæssige skikkelse (1943-regulativudkastet).

Vandløbet bliver vedligeholdt med henblik på at opnå en naturlig tilstand, hvor det er den aktuelle vandføringsevne, der er afgørende for en eventuel oprensning eller grødeskæring.

Vandføringsevnen i vandløbet skal være mindst lige så god som de i den efterfølgende tabel viste sammenhæng mellem vandføring og vandspejl. Vandspejlets højde må ikke ved medianmaksimumvandføring overstige den i de efterfølgende tabeller angivne vandspejlskote. I så tilfælde skal der foretages ekstra grødeskæring eller oprensning.

Station, meter	Bemærkning	Vandspejl ved medianmaksimum (m)	Medianmaksimumsvandføring m ³ /sek
	Opstrøms Tange Sø		
169	Udløb Ringvejsbroen, Skala H	19,89	28,20
1.790	Resenbro ved rensningsanlæg	19,66	28,21
3.600	Ca. 400m opstr. Linå	19,24	28,21
5.550	Ved Porskær	18,95	29,48
6.500	Ca. 800m opstr. Sminge Sø	18,86	29,48
7.800	P-Plads nedstr. Sminge Sø	18,69	33,52
8.500	Ca. 200m opstr. Svostrup Bro	18,51	33,52
8.750	Nedstrøms Svostrup Bro	18,39	33,52
11.999	Ved Asmildgårde	17,38	33,86
13.500	Ved Nebelgårde	16,43	33,86
15.500	Truust opstr. Markbæk	15,62	33,86
17.500	Dødeå opstr. Kongensbro	14,98	41,38
18.000	Ved Kongensbro	14,80	41,38
18.400	Indløb Kongensbro Bro	14,93	41,38
20.849	Borre Å	14,04	43,78

Station, meter	Bemærkning	Vandspejl ved medianmaksimum (m)	Medianmaksimums-vandføring m ³ /sek
	Nedstrøms Tangeværket		
0	Turbineudløb	5,85	47,21
500	Ved Skibelund Plantage	5,71	47,21
5.000	Ved Bjerringbro	4,88	48,39
9.900	Nedstr. Kjeldbæk	4,04	49,32
10.100	Ved Busbjerg	4,03	49,32
15.300	Ved Ulstrup	3,58	50,22
21.400	Nedstrøms Langå Jernbanebro (Lilleå)	2,99	60,02
25.025	Ved Johannesberg, Langå	2,57	60,71
30.975	*)Ved Værum Enge	---	62,12
33.100	*)Nedstrøms Nørreå	---	88,07
34.900	*)Indløb motorvejsbro, Randers	---	88,14

*)Vandspejlet er på den nedre del påvirket af stuvningssituationer i Randers Fjord.

Tabel 3. visende sammenhæng mellem vandspejl og vandføring på udvalgte stationer.

I forhold til tidligere regulativ sker der ikke ændringer med hensyn til oprensning. Bunden har udviklet sig naturligt siden 1922 (nedstrøms Tange Sø dog 1939), men da ændringerne ikke påvirker vandføringsevnen, skønnes der ikke umiddelbart at være behov for oprensning.

Grødeskæringen sker i henhold til vandløbsloven. Dermed sikres, at der ved grødeskæring tages hensyn til afvandingsforhold såvel som miljømæssige forhold. Vedligeholdelsen er nærmere beskrevet i afsnit 8.

Kontrol af vandføringsevnen foretages på det grødefri vandløb og normalt i perioden 1. marts til 30 april.

En nærmere beskrivelse af de afvandingsmæssige konsekvenser af regulativet findes i redegørelsen, afsnit 6.

3.3 Dimensioner

I de tidligere regulativer for Gudenåen er der ikke fastsat en entydig skikkelse f.eks. udtrykt ved bundkoter, bundbredder og anlæg, og dermed ikke entydige krav til den fremtidige skikkelse eller vandafledningsevne.

Der fastlægges heller ingen fremtidig skikkelse for Gudenåen, idet denne i overensstemmelse med den hidtidige praksis, i størst mulig omfang skal henligge som naturvandløb.

Dette indebærer, at Gudenåen kan have en vilkårlig og variabel skikkelse, når blot vandføringsevnen som beskrevet i afsnit 3.2 er til stede.

Idet der ikke fastsættes en skikkelse for vandløbet, vil vandløbsmyndigheden, for at tilgodese de overordnede aflednings- og afvandingsinteresser, ved den årlige gennemgang af Gudenåen iht. afsnit 8. påse, at der en samlet strømrende som angivet i efterfølgende tabel er til stede:

Strækning	Bredde på strømrende i m
Silkeborg – Tange Sø	7
Tange Sø – Randers	10

Tabel 4. Strømrendebredder.

Gennem Sminge Sø og Tange Sø skal der være en 20 m bred strømrende.

Fra udløbet af amtsvandløbet Tange Å til vejdæmningen for Tange-Ans vej, skal der være en 5 m bred strømrende.

Bredden på strømrenderne er **vejledende**, idet der lokalt kan accepteres lidt smallere eller bredere strømrender.

4. Bygværker og tilløb

4.1 Broer

Der er følgende broer i vandløbet:

Opstrøms Tange Sø

Navn	Station meter	Bundkote meter DNN	Vandslug meter	Ejer
Ringvejsbro, udløb	170	15,83	43	Århus Amt
Resenbro indløb	3.043	16,83	30	Silkeborg Kommune
Svostrup bro indløb	8.710	16,07	25	Gjern Kommune
Tvilum bro indløb	10.820	15,28	33	Gjern Kommune
Kongensbro indløb	18.400	11,90	36	Staten

Nedstrøms Tange Sø

Navn	Station meter	Bundkote meter DNN	Vandslug meter	Ejer
Gangbro-ristværk	46	2,45		Gudenaacentralen
Indløb Bjerring Bro	4.410	0,82	31	Bjerringbro Komm.
Indløb Østre Ringvej Bjerringbro	5.781	0,50	42	Viborg Amt
Indløb Ulstrup Bro	14.095	-0,44	31	Viborg Amt
Indløb Åbro	19.190	-1,37	33	Langå og Hvorslev Kommuner
Indløb Gl. Jernbanebro, Langå	21.340	-1,10	35	DSB
Indløb Langå gl. bro	21.482	-1,32	49	Langå Kommune
Indløb Amtmands Hoppes Bro	23.611	-1,77	29	Langå Kommune
Indløb Bro, Væthvej	23.657	-1,62	37	Langå Kommune
Indløb Jernbanebro, Randers	32.412	-2,41	37	DSB
Indløb motorvejsbro, Randers	34.900	-1,93	73	Staten
Indløb Jernbanebro, Randers	37.402	-2,40	78	DSB
Indløb stibro, Randers	37.631	-2,44	113	Randers Kommune
Indløb Randersbro, Randers	37.955	-2,49	60	Randers Kommune

Tabel 5. Oversigt over broer

Derudover findes følgende broer i Tange Sø:

Navn	Bundkote meter DNN	Vandslug meter	Ejer
Ans Bro	7,6	32	Bjerringbro Komm.
Bro i Tange Søvej	9,8	3	Bjerringbro Komm.
Frislusen ved Tangeværket	10,83	10	Gudenaacentralen

4.2 Opstemningsanlæg

Af opstemningsanlæg i vandløbet findes vandkraftværket ved Tange.

Anlægget er opført i perioden fra 1919 - 1921 og ejes af An/S Gudenaacentralen. Det består af magasinbassin (Tange Sø), hoveddæmning, frisluse, tilløbskanal samt selve kraftværket - også kaldet Tangeværket. Det blev i 1980 suppleret med en fisketrappe og i 1993 med et ristværk nedstrøms turbineudløbet fra kraftværket.

An/S Gudenaacentralens koncession til udnyttelse af vandkraften er fastlagt ved Lov nr. 184 af 20. marts 1918 om udnyttelse af vandkraften i Gudenåen.

Koncessionen udløber den 8. januar 2001.

An/S Gudenaacentralen har ansøgt om forlængelse af koncessionen og myndighederne overvejer p.t. de fremtidige forhold omkring Tangeværket.

De ændringer af anlægget og vandløbsforholdene, der måtte følge heraf, vil blive indarbejdet i regulativet senere.

Tangeværket består i dag af følgende:

Magasinbassin (Tange Sø)

Flodemål for opstemning af Tange Sø er fastsat til 13,62 m DNN.

Lavest tilladeligt vandspejl i søen er fastsat til 12,62 m DNN.

I forbindelse med anlæggets etablering er et flodemålsmærke bestående af en vandret jernplade indmuret i frislusen. Til kontrol af flodemålet er der efterfølgende anbragt et flodemålsmærke på fløjturen ved indløbet til kraftværket. Dette flodemålsmærke består af en aluminiumsvinkel anbragt på granitpillen i højre side af det venstre indløbskammer.

Hoveddæmning

Hoveddæmningen har en kronebredde på 10 m og en kronekote på 16,00 m DNN.

Frisluse

Frislusen er indbygget i spærredæmningen over det gamle Gudenåleje og benyttes primært som aflastningsbygværk under ekstreme afstrømningsituationer. Den består af en 10 m bred

åbning delt i 4 mindre slug. Hvert slug er forsynet med tophængt skodde. Bundkoten i frislusen er placeret i kote 10,80 m DNN.

Afløbet fra frislusen er ca. 460 m lang og udgøres af det gamle Gudenåleje. Det løber sammen med Gudenåen ca. 65 m nedenfor kraftværket. På grund af driften af Tangeværket er det meget sjældent vandførende i hele sit forløb.

Tilløbskanalen

Tilløbskanalen er ca. 370 m lang med en bredde på 50 m.

Kraftværket

Kraftværket er udstyret med et maskinanlæg bestående af 3 sæt turbiner af Francis-typen.

Foran indløbet til kraftværket er anbragt en tredelt grøderist.

Fra 15. oktober - 15. marts må al vandet udnyttes under hensyn til forholdene nedenfor værket.

I perioden 15. marts - 15 oktober er der fastsat et flodemål for bagvandet på 3,7 m DNN i Bjerringbro til sikring mod oversvømmelse nedstrøms værket.

Dette flodemål må dog overskrides, såfremt tilstrømningen til Tange Sø er så stor, at flodemålet for søen ikke kan overholdes ved en fuldstændig jævn afledning af vandet døgnet rundt. Fra dette tidspunkt må der ledes lige så meget vand igennem turbinerne eller frislusen, som søen modtager.

Fisketrappe

Fisketrappen består af 7 hvilebassiner forbundet indbyrdes af 8 modstrømsselementer. Indløbet til fisketrappen er anbragt ca. 50 m opstrøms grøderistene ved kraftværkets indløb på højre side af tilløbskanalen. Udløbet er placeret ca. 40 m nedstrøms kraftværket.

Vandføringen er konstant 150 l/s hele året.

Ristværk

Skråt stillet ristværk anlagt nedstrøms kraftværket med henblik på at lede opgående fisk hen til fisketrappen.

Ristværket, som er en kombineret gangbro, forløber fra st. 35 på højre bred til st. 44 på venstre bred.

4.3 Andre bygværker

Der er langs hele Gudenåen et større antal bådebroer, anløbspladser og mindre kajanlæg. Endvidere er der flere egentlige havneanlæg bl.a. i Ulstrup, Langå og Stevnstrup, hvor anløbsbroer enten er beliggende i Gudenåen eller i udgravede anlæg i tilknytning til denne.

Større og permanente anlæg er registreret i forbindelse med opmålingen.

Ligeledes er enkelte kulturhistoriske anlæg såsom brofæster, vadesteder og kåghavne registreret. Registreringen er orienterende og omfatter ikke alle anlæg.

Vandløbsrestaureringer

Op- og nedstrøms Åbro i st. ca. 19.190 er der i åens nordlige side anlagt 2 store gydebanker, og på disse udlagt store sten for strømlæ. Vanddybden over gydebankerne er lav og ved lavvande er stenene synlige over vandspejlet.

For at sikre sejladsen ved passage af Åbro, er der i åens sydlige side et afmærket og mindst 4m bredt sejløb.

4.4 Større åbne tilløb Opstrøms Tange Sø

Navn	Station, meter fra 0-punkt
Resdal Bæk	2.919
Linå	4.083
Voel Bæk	7.203
Gjern Å	7.606
Alling Å	16.932
Gjel Å	19.013
Borre Å	20.849

Til Tange Sø

Navn
Tange Å

Nedstrøms Tange Sø

Navn	Station, meter fra 0-punkt
Skibelund Bæk , rør	1.405
Hedemølle Bæk	4.050
Gullev Bæk	6.020
Trine Møllebæk	9.550
Kjeldbæk	9.700
Hagenstrup Møllebæk	12.124
Sdr. Vinge Bæk	13.869
Brandstrup bæk	16.325
Torup Bæk	16.482
Tjærbæk	19.393
Lilleå	21.386
Elbæk	26.056
Vandløb v. Værum	29.063
Nørreå	32.625
Svejstrup Bæk	35.953

5. Administrative bestemmelser

5.1 Administration

Vandløbet administreres af de respektive amtsråd i Viborg og Århus amter, der fungerer som vandløbsmyndighed. Strækningerne er vist i tabel 6.

Station (m)	Amt
<i>Strækning 1: Opstrøms Tange Sø</i>	
0 - 16.932	Århus Amt
16.932 - 19.013	Viborg og Århus Amter
19.013 - 20.849	Viborg Amt
<i>Tange Sø</i>	
Viborg Amt	
<i>Strækning 2: Nedstrøms Tange Sø</i>	
0 - 14.732	Viborg Amt
14.732 - 19.393	Viborg og Århus Amter
19.393 - 37.981	Århus Amt

Tabel 6. Fordeling af vandløbets administration

Det er mellem Viborg og Århus amter aftalt, at hvor Gudenaåen er grænsevandløb mellem de to amter, varetages den daglige administration af Viborg Amt på strækningen 16.932 - 19.013 opstrøms Tange Sø og af Århus Amt på strækningen 14.732 - 19.393 nedstrøms Tange Sø.

Forhold omkring de vandløbsnære arealer - såsom hegning, bræmmer, vandindvinding, dræning o.l. - administreres af det amt, som arealerne er beliggende i.

Vandløbsmyndighederne er ansvarlige for vandløbets vedligeholdelse.

Bygværker vedligeholdes af ejeren af bygværket.

Vandløbet med bygværker m.v. skal vedligeholdes således, at den fastsatte vandføringsevne ikke ændres.

5.2 Bygværker i og ved vandløbet

Bygværker, f.eks. stryg, styrt, diger og skråningssikringer, der er udført af hensyn til vandløbet, vedligeholdes som en del af dette.

Vedligeholdelsen af broer, overkørsler og øvrige bygværker påhviler de respektive ejere eller brugere, jf. afsnit 7 og 8. Enhver ændring af bygværker skal i henhold til vandløbslovens kap.10 godkendes af vandløbsmyndigheden.

Fisketrappen ved Tangeværket drives og vedligeholdes af Gudenaacentralen i henhold til kendelse af 9. august 1984 fra Overlandvæsenskommissionen for Nordjyllands- og Viborg amter.

5.3 Trækstien

Trækstien langs Gudenåen er åben for færdsel til fods.

Fra Silkeborg til Kongensbro ejes stien af Staten v. Miljø- og Energiministeriet

Fra Kongensbro til Fladbro ved Nørreåens udløb er stien fredet og administreres af henholdsvis Viborg og Århus amter.

Fra Fladbro til Gudenåparken i Randers er stien beliggende på digekronen og Randers Kommune vedligeholder stien på denne strækning.

6. Bestemmelser for sejlads

6.1 Generelt

Sejladsen på Gudenåen skal ske i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Dette indebærer bl.a., at sejladsen er underlagt bestemmelserne i de internationale søvejsregler om sejladsafvikling og lanterneføring m.m.

Idet der ikke, som nærmere beskrevet i afsnit 3.3, er fastlagt en egentlig skikkelse for vandløbet, indebærer dette, at der ikke er fastsat eller kan forventes en minimumsdybde i Gudenåen.

Da Gudenåens skikkelse ikke har ændret sig væsentligt i perioden fra 1922 til 1997, forventes sejladsen at kunne foregå som hidtil.

6.2 Ikke - erhvervsmæssig sejlads

Denne sejlads er reguleret af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 288 af 4. maj 1993, som ændret ved bekendtgørelse nr. 579 af 6. juli 1995 om ikke-erhvervsmæssig sejlads på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers.

Bekendtgørelsen, der er udarbejdet med hjemmel i naturbeskyttelsesloven, regulerer fortsat denne sejlads på Gudenåen.

Til orientering er nugældende regler omtalt i redegørelsens afsnit 6.3.

Såfremt bekendtgørelsen ophæves, indgår de på dette tidspunkt gældende regler om ikke-erhvervsmæssig sejlads på Gudenåens hovedløb fra Silkeborg til Randers i uændret form i dette regulativ, hvorefter sejladsen herefter reguleres i henhold til vandløbslovens bestemmelser herom.

6.2.1 Ikke - erhvervsmæssig sejlads på Tange Sø

Sejlads med en motordrevet fartøj med en hastighed på over 5 knob er ikke tilladt på den del af Tange Sø, som er beliggende nedstrøms en linie ca. 1300 m øst for Ans Bro.

6.3 Erhvervsmæssig sejlads

Den erhvervsmæssige sejlads, der ikke er omfattet af reglerne i bekendtgørelsen om ikke-erhvervsmæssig sejlads på Gudenåen, må kun finde sted efter forudgående tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

7. Bredejerforhold

7.1 Banketter

På to meter brede bræmmer fra hver af vandløbets øverste kanter, må der i henhold til vandløbslovens § 69 ikke foretages jordbehandling, plantes, foretages terrænændringer eller opføres bygværker.

Bræmmerne, der betragtes som en del af vandløbet, regnes fra vandløbets øverste kant, der er det punkt, hvor vandløbets sider (anlæg) går over til samme niveau som de vandløbsnære og tilgrænsende arealer.

I tvivlstilfælde fastsættes vandløbets øverste kant af vandløbsmyndigheden.

Træer og buske på vandløbets skråninger og banketter må ikke fjernes uden vandløbsmyndighedens tilladelse. Vandløbsmyndigheden kan træffe beslutning om ny beplantning langs vandløbet for at øge beskygningen og/eller sikre brinkerne, jf. vandløbslovens § 27 stk. 2. Udgiften til ny beplantning afholdes af vandløbsmyndigheden.

7.2 Arbejdsbælte langs vandløbet

Ejere eller brugere af ejendomme, der grænser op til vandløbet, er pligtige til at tåle udførelsen af de nødvendige vedligeholdelsesarbejder. Bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger, udgravninger og lignende anlæg af blivende karakter, må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse, anbringes nærmere end 8 meter fra vandløbets øverste kant.

7.3 Hegning

Såfremt vandløbsmyndigheden skønner det nødvendigt, kan vandløbsmyndigheden kræve, at der på de arealer, der benyttes til løsdrift, etableres forsvarligt hegn i en afstand af mindst én meter fra vandløbets øverste kant, jf. § 29 i vandløbsloven.

7.4 Ændring af vandløbets tilstand

I henhold til vandløbsloven må ingen bortlede vand fra vandløbet, foranledige at vandstanden i vandløbet forandres eller hindre vandets frie løb.

7.5 Reguleringer m.m.

Regulering, rørlægning af vandløbet, faskinsætning, etablering af broer og overkørsler, udførelse af rørledninger, lægning af kabler m.m., må ikke finde sted uden vandløbsmyndighedens godkendelse, jf. vandløbsloven.

Generelt må der ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse foretages foranstaltninger eller etableres faste anlæg ved vandløbet, således at disse kommer i strid med bestemmelserne i vandløbsloven eller dette regulativ.

7.6 Forureninger m.v.

Vandløbet må ikke tilføres faste stoffer, haveaffald, spildevand eller andre væsker, der kan foranledige aflejringer i vandløbet eller forurene dets vand, ligesom væsker og faste stoffer ikke må opbevares således, at der opstår risiko for forurening af vandet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 27.

7.7 Drænudløb og grøfter

Nye tilløb, og tilløb der reguleres, kan til brug ved transport af materiel, der anvendes ved vandløbets vedligeholdelse, kræves forsynet med en 5 m bred overkørsel.

Udløb fra drænledninger skal udføres og vedligeholdes således, at de ikke gør skade på vandløbets skråninger. Etablering af andre rørledninger må kun ske efter forud indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

I forbindelse med dræninger skal bestemmelserne i okkerloven respekteres.

7.8 Skade på bygværker

Beskadiges vandløbet, bygværker eller andre anlæg ved vandløbet, eller foretages der foranstaltninger i strid med vandløbsloven eller bestemmelserne i dette regulativ kan vandløbsmyndigheden meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand.

Er et påbud ikke efterkommet ved udløbet af den fastsatte tidsfrist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne uden yderligere varsel og på den forpligtedes regning, jf. vandløbslovens § 54.

Er der fare for, at der kan ske betydelig skade på grund af tiltag i strid med vandløbsloven eller bestemmelserne i dette regulativ, kan vandløbsmyndigheden i henhold til vandløbslovens § 55 foretage det fornødne uden påbud og på den forpligtedes regning.

Afmærkninger som kantpæle, skalapæle og bundpæle må ikke fjernes eller beskadiges. Sker dette, er skadevolderen forpligtet til at bekoste retableringen.

7.9 Vandindvinding m.m.

Bredejere kan uden tilladelse pumpe vand fra vandløbet til kreaturvanding med mulepumpe eller vindpumpe. Vandløbsmyndigheden kan meddele tilladelse til indretning af egentlige vandingssteder, der i givet fald skal etableres uden for vandløbets profil. Anden vandindvinding må i henhold til vandforsyningsloven ikke finde sted uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

Andelsselskabet Gudenaacentralen har siden 8. januar 1921 haft koncession på udnyttelse af Gudenåens vandmasser til elektricitetsproduktion. Koncessionen udløber 8. januar 2001.

I henhold til koncessionsaftalen har Gudenaacentralen retten til udnyttelse af hele vandføringen i Gudenåen. Indtil en ny koncessionsaftale træder i kraft, har Gudenaacentralen således indsigelsesret, såfremt der meddeles tilladelse til vandindvinding efter vandforsyningsloven på strækningen fra Silkeborg til Tangeværket.

7.10 Overtrædelse af bestemmelserne

Overtrædelse af bestemmelserne i dette regulativ straffes med bøde, jf. vandløbslovens § 85.

8. Vedligeholdelse

8.1 Administration og retningslinier

Amtsrådene i Viborg og Århus amter, der er vandløbsmyndighed for vandløbet, er ansvarlig for vedligeholdelsen.

Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers vedligeholdes således:

at vandføringsevnen for hele strækningen ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige tilstand,

at vandløbet ikke forsøges fastholdt i et bestemt forløb. Dette betyder, at det tillades vandløbet at bevare og videreudvikle dets naturlige, slyngede forløb.

at åens fysiske tilstand bringes i størst mulig overensstemmelse med de krav, der er stillet i regionplanerne.

8.1.1 Særbidrag

Vedligeholdelsen udføres, i henhold til nuværende koncessionsaftale om udnyttelse af vandkraften på Gudenåen, af Gudenaacentralen, der er koncessionshaver. Vedligeholdelsen udføres efter forskrifterne i dette regulativ.

8.2 Oprensning

Oprensning foretages ud fra krav til vandløbets vandføringsevne og under hensyntagen til de miljømæssige forhold.

Hvis det efter opmåling eller pejling konstateres, at vandløbets vandføringsevne er blevet for ringe, jf. bestemmelserne i regulativets afsnit 3.2, foretages oprensning.

Denne gennemføres så vidt muligt i perioden 1. august-31. oktober.

Ved middelvandføring tillades en vandspejlshævning på 10 cm i forhold til de nu opmålte fysiske forhold, før oprensning finder sted. I forbindelse med oprensning må der oprenses til 10 cm under den til regulativet opmålte middelbundkote.

Vandspejlsberegninger udføres på baggrund af et Manningtal på 24 for såvel opmålingen til regulativet som til kontrollen.

Hvis der efter vandløbsmyndighedens vurdering indtræder fare for betydelige oversvømmelser som følge af aflejringer i vandløbet, kan vandløbsmyndigheden iværksætte ekstraordinære oprensninger.

Som hovedregel afhjælpes opstuvninger som følge af isgang ikke.

Oprensningen begrænses til vandløbets naturlige strømmende, og som hovedregel kun til den vejledende strømmende jf. afsnit 3.3. Det tilstræbes at etablere strømmenden, så dræn og andre rørdøb friholdes for aflejringer.

Oprensninger må kun omfatte sand- og mudderaflejringer. Sten og grus, herunder gydebanker, skal så vidt muligt ikke røres, og overhængende brinker, trærodder m.m. skal søges bevaret.

Eventuelt oprenset materiale oplægges så vidt muligt uden for 2 meter bræmmen.

8.3 Grødeskæring

Vandløbet gennemgås 1 gang årligt, og i forbindelse hermed vurderes det konkrete behov for grønnskæring eller anden vedligeholdelse.

Såfremt vandløbsmyndigheden vurderer, at der er behov for grønnskæring, foretages denne på strækningen fra Silkeborg til Tange Sø i perioden fra 15. juni til 1. august. På strækningen fra Tange Sø til Randers foretages grønnskæringen i perioden fra 15. august til 31. oktober.

Efter vandløbsmyndighedens konkrete vurdering kan der iværksættes supplerende vedligeholdelse.

Vandløbsmyndigheden afgør, om grønnskæringen kun skal ske i form af bundskæring, eller om der også skal foretages en egentlig kantskæring. Grøde- og kantskæring skal foretages så skånsomt som muligt. Skæring af grøden foretages om muligt helt til bunden, som dog skal forstyrres mindst muligt.

Grøden skæres i et slynget forløb og således, at der fremkommer eller bibeholdes en eller flere strømrender. Kantskæring udføres for at vedligeholde/pleje strømrenden, så denne ikke bliver så smal, at der ikke er plads til grødedøer i profilet og/eller bræmmer langs kanten.

Den afskårne grøde skal optages fra vandløbet og enten placeres udenfor vandløbets banket, eller opsamles på en grødeoptagningsplads.

Den afskårede grøde skal fjernes fra grødeoptagningspladserne senest to døgn efter optagningen.

Grøde m.v., der samler sig ved faste bygværker, skal optages af bygværkets ejer.

I forbindelse med vedligeholdelsen sikres, at den vejledende strømrende er til stede. Grene, træer og andet, der måtte hindre vandets frie løb, fjernes ligeledes fra strømrenden.

8.4 Kantskæring

Vegetationen på vandløbets skrånninger og banketter beskæres ikke, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

8.5 Oprensset bundmateriale

De ulemper, som lodsejerne ifølge vandløbsloven skal tåle i forbindelse med vandløbets vedligeholdelse, søges ved tilrettelæggelsen af vedligeholdelsesarbejdet fordelt ligeligt på begge sider af vandløbet.

Vandløbsmyndigheden vil så vidt muligt underrette lodsejerne forinden arbejdet påbegyndes; men det påhviler lodsejeren eller brugeren selv at holde sig orienteret, om der er opgravet bundmateriale langs vandløbet.

Det påhviler lodsejeren eller brugeren, at fjerne eller udjævne materialet til et max. 10 cm tykt lag langs vandløbet senest seks uger efter optagningen fra vandløbet. Optaget bundmateriale skal så vidt muligt placeres udenfor 2 m bræmmen langs vandløbet, og må ikke placeres til ulempe for offentlighedens færdsel på Trækstien.

Er udjævningen ikke foretaget indenfor ovenstående tidsfrist, kan vandløbsmyndigheden uden yderligere varsel lade arbejdet udføre på den pågældendes bekostning. Såfremt der er uhøstede afgrøder på arealet, kan lodsejeren eller brugeren udsætte udjævningen til efter høsten.

9. Tilsyn

Tilsynet udøves af vandløbsmyndighederne.

Vandløbsmyndighederne afholder efter anmodning ét offentligt syn af vandløbet i efterårsperioden. De, der har ønske om at deltage i dette syn, kan træffe nærmere aftale herom med den pågældende vandløbsmyndighed.

10. Revision

Senest i år 2009 foretages en vurdering af, om forudsætningerne for regulativet er ændret således, at regulativets bestemmelser bør revideres.

11. Regulativets ikrafttræden

Regulativet har været bekendtgjort og fremlagt til gennemsyn i mindst 8 uger med adgang til at indgive eventuelle indsigelser og ændringsforslag.

Indsigelser og ændringsforslag er behandlet af de respektive amtsråd.

Regulativet er vedtaget af Århus Amt den..... **24 FEB. 2000** .....

og af Viborg Amt den..... **03 FEB. 2000** .....

Regulativet træder i kraft fra den seneste dato for dets vedtagelse.